

บท ๒

การเคารพ และการจัดกองทัพเกียรติยศ

ตอน ๒

คำชี้แจง ว่าด้วยการเคารพ

ที่ ๖/๕๖๔๒
๒๔๘๕

คำสั่งชี้แจงทหาร

เรื่อง การถวายความเคารพแด่พระมหากษัตริย์

ด้วยปรากฏว่าในขณะที่ขบวนเสด็จพระราชดำเนินผ่านไปตามถนนต่าง ๆ แม้จะมีรถตำรวจนำและตามเสด็จรถพระที่นั่ง มีเสียงแตรรถพระที่นั่งผิดกว่ารถธรรมดาและที่หน้ารถพระที่นั่งมีธงมหามหาราชปักอยู่ ซึ่งเป็นที่สังเกตเห็นได้แต่ไกลก็ตาม ผู้ที่สัญจรไปมาตลอดจนยานพาหนะของชาวไทย และชาวต่างประเทศไม่มีใครจะถวายความเคารพแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นอกจากนี้ สำหรับสำหรับขบวนพาหนะ ปรากฏว่า ไม่มีใครหลบหลีกแอบข้างทางแต่กลับสวนทาง หรือแซงขึ้นหน้าขบวนโดยเสด็จโดยไม่นำพาต่อการห้ามปราม หรือการแนะนำของเจ้าหน้าที่เสี่ยเลย ยิ่งกว่านั้นในการเสด็จพระราชดำเนินแทบทุกครั้ง มักจะมีเด็กเปลือยกายวิ่งผ่าน หรือวิ่งมาดูขบวนเสด็จอย่างใกล้ชิด โดยไม่มีเจ้าหน้าที่ดักเตือนห้ามปรามเสี่ยเลย ทั้งนี้เป็นการสื่อแสดงถึงความบกพร่องในภูมิธรรมและวัฒนธรรมของประเทศชาติที่ถึงซึ่งความเจริญแล้วเป็นอย่างมาก การถวายความเคารพต่อพระมหากษัตริย์นั้นย่อมเป็นประเพณีและเป็นสิ่งที่ต้องกระทำโดยที่นอกจากจะเป็นการแสดงความรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ในฐานะที่ทรงเป็นประมุขของชาติ แล้วยังแสดงถึงภูมิธรรมและวัฒนธรรมของชาติด้วย

ตามพฤติการณ์เท่าที่ปรากฏมาแล้วนี้ แม้จะไม่ปรากฏว่ามีข้าราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหมคนใด ได้ปฏิบัติเช่นนี้ก็ตาม แต่กระทรวงกลาโหมเห็นเป็นการสมควรที่จะชี้แจงให้ทราบทั่วกัน และขอให้ผู้บังคับบัญชาทุกชั้น อบรมผู้อยู่ในบังคับบัญชาของตนให้ทราบซึ่ง และปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนที่ทางราชการได้วางไว้โดยเคร่งครัด เพื่อได้เป็นตัวอย่างอันดีแก่ประชาชนทั่วไปด้วย

(ลงชื่อ) ว. วิจิตสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

กระทรวงกลาโหม

๑๖ เม.ย.๘๕

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กพ.ทบ.

ต่อ ที่ กท ๐๓๑๕/๑๕๐๖๐

วันที่ ๑๗ ก.ย.๑๗

เรื่อง การบรรเลงเพลงเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เสนอ สบ.ทบ.

อ้างถึง ๑) ระเบียบ ทบ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดและการปฏิบัติหน้าที่ของกองทหารเกียรติยศ พ.ศ.๒๕๐๑

๒) บันทึกประชุม สม. เมื่อ ๑๑ ก.พ.๑๔ เรื่อง การทำความตกลงเกี่ยวกับการถวายการเคารพของกองทหารเกียรติยศ (สำเนาฉบับ กท. รับที่ ๔๔๒๐/๑๔)

ตามข้อหารือของ จทบ.ส.ข. เกี่ยวกับการบรรเลงเพลงเคารพของกองทหารเกียรติยศนั้น กพ.ทบ. ขอเรียนชี้แจงดังนี้

๑. ตามระเบียบ ทบ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดและการปฏิบัติหน้าที่ของกองทหารเกียรติยศ พ.ศ.๒๕๐๑ นั้น เป็นการวางกำหนดการปฏิบัติของกองทหารเกียรติยศโดยทั่วๆ ไปว่าจะต้องปฏิบัติกันอย่างไร สำหรับกรณีที่มีได้มีหมายกำหนดการให้ปฏิบัติเป็นอย่างอื่น รายละเอียดการปฏิบัติได้มีอยู่แล้วตามข้อ ๕. ของระเบียบฯ (อ้างถึง ๑) ฉะนั้น ตามที่ จทบ.ส.ข. ส่งสั้ยข้อ ๕ จ. ของระเบียบฯ ตอนที่กล่าวว่า “แล้วแต่ความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง การแสดงความเคารพทั้ง ๒ ครั้งนี้ ให้บรรเลงเพลงเคารพด้วย” จึงอธิบายได้ว่า การปฏิบัติของกองทหารเกียรติยศในโอกาสที่ผู้รับเกียรติยศจะจากไป ตามที่ระบุในข้อ ๕ จ. นั้น หมายความว่า เมื่อผู้รับเกียรติยศมาถึง ก้าวขึ้นแท่นรับการเคารพ กองทหารเกียรติยศแสดงการเคารพ บรรเลงเพลงเคารพแล้ว ต่อจากนั้น เป็นการตรวจแถวกองทหารเกียรติยศ เมื่อเสร็จจากการตรวจแถวกองทหารเกียรติยศแล้ว กองทหารเกียรติยศก็ยังคงรอเพื่อแสดงการเคารพ ในขณะที่ผู้รับเกียรติยศเคลื่อนที่จากไป (กลับ) การเคารพครั้งนี้ ก็ต้องบรรเลงเพลงเคารพด้วยคำว่า “แล้วแต่ความเหมาะสมอีกครั้ง” นั้นหมายความว่า การแสดงการเคารพครั้งนี้ ต้องแล้วแต่ความเหมาะสมว่า จะทำในขณะที่ผู้รับเกียรติยศก้าวขึ้นยานพาหนะก็ได้ หรือจะรอทำในตอนที่ยังรับการเคารพนั่งประจำที่เรียบร้อยแล้ว และยานพาหนะเริ่มเคลื่อนที่ก็ได้เช่นกัน เลือกเอาได้อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับเหตุการณ์

๒. ตามที่ชี้แจงในข้อ ๑. นั้น เป็นการปฏิบัติของกองทหารเกียรติยศในกรณีทั่ว ๆ ไปที่มีได้ มีหมายกำหนดการให้ปฏิบัติเป็นอย่างอื่น แต่สำหรับกองทหารเกียรติยศในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ประพาสต่างท้องถิ่นนั้น หากมิได้มีหมายกำหนดการให้ปฏิบัติเป็นอย่างอื่นแล้ว จะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงจากการประชุม สม. เมื่อ ๑๑ ก.พ.๑๔ (อ้างถึง ๒) ซึ่งได้ตกลงกำหนดให้ถือปฏิบัติดังต่อไปนี้คือ

เมื่อเสด็จฯ มา เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มาถึงที่ต้อนรับ ผู้บังคับกองทหารเกียรติยศ บอกล่วงตรง และเมื่อเสด็จฯ ขึ้นประทับบนแท่นรับการเคารพแล้ว กองทหารเกียรติยศถวายการเคารพ และบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี จบแล้ว ผู้บังคับกองทหารเกียรติยศ ถวายรายงาน และเชิญเสด็จฯ ตรวจพล เมื่อทรงตรวจพลและเสด็จฯ กลับขึ้นประทับบนแท่นรับการเคารพแล้ว ผู้บังคับกองทหารเกียรติยศถวายรายงาน เสร็จสิ้นการตรวจพลแล้วบอกรับอาวูธ

เมื่อเสด็จฯ กลับ เมื่อเสด็จฯ ขึ้นประทับรับการเคารพแล้ว ให้กองทหารเกียรติยศถวายการเคารพ และบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี จบแล้วกองทหารเกียรติยศทำรับอาวูธ (ไม่มีการตรวจพล) และเมื่อรถยนต์หรือเครื่องบินพระที่นั่งเริ่มเคลื่อนที่ กองทหารเกียรติยศถวายการเคารพ แตรวง "ไม่ต้องบรรเลง....."

๓. กพ.ทบ. ขอเรียนชี้แจงข้อหารือของ จทบ.ส.ข. เป็นไปตามลำดับดังต่อไปนี้

๓.๑ ตามข้อหารือข้อ ๑.๑ เมื่อเสด็จฯ ลงจากแท่นรับการเคารพ ขึ้นประทับรถพระที่นั่ง และเมื่อรถพระที่นั่งเคลื่อน กองทหารเกียรติยศบอกล่วงตรงการเคารพ แตรวงไม่ต้องบรรเลงเพลงเคารพ

๓.๒ ตอบข้อหารือ ๒.๑ เมื่อเสด็จฯ ขึ้นประทับ บ. พระที่นั่ง บ. พระที่นั่งเคลื่อนที่ กองทหารเกียรติยศบอกล่วงตรงการเคารพ แตรวงไม่ต้องบรรเลงเพลงเคารพ

๓.๓ ข้อหาหรือสงสัยข้อ ๕. จ. ของระเบียบฯ ได้ชี้แจงไว้แล้วตาม ข้อ ๑.
จึงเสนอมาเพื่อกรุณาทราบ และหากจำเป็น เห็นควรชี้แจง นขต.ทบ. ทราบด้วย

(ลงชื่อ) พ.อ. ฤวิทย์ พิทักษ์กุล

รอง จก.กพ.ทบ. ทำการแทน

จก.กพ.ทบ.

เสนอ จทบ.ส.ข.

เพื่อทราบตามที่ กพ.ทบ. ชี้แจงแล้วขอเรื่องคืน.

(ลงชื่อ) พล.ต. อ. เกษไชย

จก.สข.ทบ.

๑๗ ก.ย.๑๗

(สำเนา สบ.ทบ. ๑๒๐๔๕ ลง ๕ ก.ย. ๑๗)

ที่ กท ๐๓๓๕/๗๕๕๘

จทบ.ส.ข.

๓ ก.ย. ๑๗

เรื่อง การบรรเลงเพลงเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เรียน จก.สบ.ทบ.

อ้างถึง ระเบียบ ทบ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดและการปฏิบัติหน้าที่ของกองทหารเกียรติยศ พ.ศ.๒๕๐๑
เนื่องด้วยทางหน่วยยังมีความสงสัยข้องใจเกี่ยวกับ การบรรเลงเพลงเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงใคร่เรียนถามคือ

๑. เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จถึงครั้งแรก เมื่อขึ้นประทับบนแท่นกองทหารเกียรติยศบอกแสดงการเคารพแถวบรรเลงเพลงเคารพ

๑.๑ เมื่อเสด็จลงจากแท่นขึ้นประทับรถพระที่นั่ง และเมื่อรถพระที่นั่งเคลื่อนที่กองทหารเกียรติยศบอกแสดงการเคารพ แถวบรรเลงเพลงเคารพหรือไม่

๒. เมื่อเสด็จกลับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขึ้นประทับบนแท่นอีกครั้ง เพื่ออำลากลับกองทหารเกียรติยศบอกแสดงการเคารพ แถวบรรเลงเพลงเคารพอีกครั้ง

๒.๑ เมื่อเสด็จขึ้นประทับ บ.พระที่นั่ง และ บ.พระที่นั่งเคลื่อนที่ กองทหารเกียรติยศบอกแสดงการเคารพ แถวบรรเลงเพลงเคารพหรือไม่

ตามระเบียบที่อ้างถึงข้อ ๕ จ. ความว่า การปฏิบัติของกองทหารเกียรติยศ ในตอนที่ผู้รับเกียรติยศจะจากไป ตามความในข้อ ๘. แห่งระเบียบนี้ เมื่อเสร็จการรับตรวจแถวแล้ว ให้กองทหารเกียรติยศรอแสดงความเคารพในขณะที่ผู้รับเกียรติศก้าวขึ้นพาหนะหรือขณะที่พาหนะของผู้รับเกียรติศกำลังเคลื่อนที่จากไปแล้วแต่ความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง การแสดงเคารพทั้ง ๒ ครั้งนี้ ให้บรรเลงเพลงเคารพด้วย

ทางหน่วยยังสงสัยคำว่า “แล้วแต่ความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง การแสดงความเคารพทั้ง ๒ ครั้งนี้ ให้บรรเลงเพลงด้วย” กับ ข้อ ๑.๑ และ ข้อ ๒.๑

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อทราบและอธิบายให้เข้าใจด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พ.ต. อุพาร สุวรรณประสพ

(อุพาร สุวรรณประสพ)

รรก.เสธ.จทบ.ส.ข. ทำการแทน

ผบ.จทบ.ส.ข.

เสนอ กพ.ทบ.

เพื่อพิจารณา

(ลงชื่อ) พล.ต. อ. เกษไชย

จก.สทบ.ทบ.

๕ ก.ย.๑๖

ประกาศสำนักพระราชวัง

เรื่อง ระเบียบการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการต่าง ๆ

ตามที่สำนักพระราชวังได้ประกาศระเบียบการบรรเลงดุริยางค์ในการพระราชพิธีหรือพิธีการต่างๆ ฉบับลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๑๔ ไว้แล้วนั้น ในกาลต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาพระอิสริยยศกึ่งพระบรมราชวงศ์บางพระองค์ให้สูงขึ้น จึงควรที่จะได้มีระเบียบการบรรเลงดุริยางค์เพื่อถวายความเคารพรวมอยู่ในฉบับเดียวกัน ฉะนั้นให้ยกเลิกระเบียบ ฉบับลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๑๔ นั้นเสีย และให้ใช้ระเบียบปฏิบัติดังต่อไปนี้แทน

๑. พิธีการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน

ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีทั้งรับและส่งเสด็จฯ

๒. พิธีการที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนิน

ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีทั้งรับและส่งเสด็จฯ

๓. พิธีการที่จัดกองทหารเกียรติยศสำหรับพระมหากษัตริย์ในอดีต หรือจัดกองทหารเกียรติยศสำหรับบุคคลอื่นด้วย (เช่น เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดพระราชานุสาวรีย์หรือเสด็จพระราชดำเนินในงานศพ ที่มีกองทหารเกียรติยศสำหรับศพ)

เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึง กองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ถ้ามี) หรือแถวทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์รับเสด็จฯ ถวายความเคารพ ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี แตรเดี่ยวแตรรับเสด็จ ฯ เป่าเพลงคำนับ ๓ จบ กองทหารเกียรติยศอีกกองหนึ่งถวายความเคารพโดยไม่บรรเลงดุริยางค์ เมื่อจบพิธีการของผู้ได้รับจัดกองทหารเกียรติยศแล้ว กองทหารเกียรติยศสำหรับผู้นั้นกลับ เฉพาะกองทหารเกียรติยศ สำหรับพระราชนุสาวรีย์ คงรออยู่นกว่าจะเสด็จพระราชดำเนินกลับ และให้ถวายความเคารพเมื่อเสด็จฯ กลับด้วยแต่ไม่ต้องบรรเลงดุริยางค์

๔. พิธีการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยประมุขต่างประเทศ

๔.๑ ดุริยางค์บรรเลงเพลงชาติของประเทศนั้นจบแล้วบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีทั้งรับและส่งเสด็จฯ

ในกรณีที่ประมุขต่างประเทศเสด็จฯหรือไปตามคำพิง คิริยาคัรบรเพลงชาติ
ของประเทศนั้น

๔.๒ ในกรณีที่จัดกองทหารเกียรติยศ ๒ กอง คือกองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาท-
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และกองทหารเกียรติยศสำหรับประมุขต่างประเทศ

๔.๒.๑ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ ฯ ถึงให้กองทหารเกียรติยศถวาย
ความเคารพพร้อมกันทั้ง ๒ กอง เฉพาะกองทหารเกียรติยศสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพียงกอง
เดียวบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๔.๒.๒ เมื่อประมุขต่างประเทศเสด็จฯหรือมาถึง ให้กองทหารเกียรติยศแสดง
ความเคารพพร้อมกันทั้ง ๒ กอง เฉพาะกองทหารเกียรติยศสำหรับประมุขต่างประเทศเพียงกองเดียว
บรรเลงเพลงชาติของประเทศนั้น

๔.๒.๓ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย
ประมุขต่างประเทศ กองทหารเกียรติยศทั้ง ๒ กองถวาย และแสดงความเคารพพร้อมกัน กองทหาร
เกียรติยศ สำหรับประมุขต่างประเทศบรรเลงเพลงชาติของประเทศนั้นก่อน แล้วกองทหารเกียรติยศ
สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๔.๓ ในกรณีที่จัดกองทหารเกียรติยศกองเดียว

๔.๓.๑ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินถึง กองทหาร
เกียรติยศถวายความเคารพ คิริยาคัรบรเพลงสรรเสริญพระบารมี

๔.๓.๒ เมื่อประมุขต่างประเทศเสด็จฯหรือมาถึง กองทหารเกียรติยศแสดงความ
เคารพ คิริยาคัรบรเพลงชาติของประเทศนั้น

๔.๓.๓ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยประมุข
ต่างประเทศ กองทหารเกียรติยศถวายและแสดงความเคารพ คิริยาคัรบรเพลงชาติของประเทศนั้น
ก่อน แล้วจึงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๕. พิธีการที่สมเด็จพระบรมราชินีในรัชกาลอื่น ๆ เสด็จพระราชดำเนิน

คิริยาคัรบรเพลงสรรเสริญพระบารมีทั้งรับและส่งเสด็จ

๖. พิธีการที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จพระราชดำเนิน

คิริยาคัรบรเพลงมหาชัยทั้งรับและส่งเสด็จฯ

๗. พิธีการที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนิน
ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีทั้งรับและส่งเสด็จฯ

๘. พิธีการที่สมเด็จพระบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ พระบรมราชวงศ์ชั้นสมเด็จพระ
เจ้าฟ้า หรือพระวรชายา ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เสด็จเป็นประธาน ดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัย
ทั้งรับและส่งเสด็จ

๙. พิธีการที่ผู้แทนพระองค์ปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ในงานเสด็จพระราชดำเนิน

๙.๑ ถ้าผู้แทนพระองค์คือสมเด็จพระบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ พระบรม-
ราชวงศ์ชั้นสมเด็จพระเจ้าฟ้าหรือพระวรชายา ในองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เมื่อผู้แทนพระองค์เสด็จ
มาถึง ดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัย และเมื่อผู้แทนพระองค์ประทับเรียบร้อยแล้ว ดุริยางค์บรรเลงเพลง
สรรเสริญพระบารมีเป็นการเปิดงาน เมื่อปิดงานดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี และเมื่อผู้แทน
พระองค์เสด็จกลับ ดุริยางค์บรรเลงเพลงมหาชัย

๙.๒ ถ้าผู้แทนพระองค์เป็นบุคคลอื่น เมื่อผู้แทนพระองค์มาถึงดุริยางค์ไม่บรรเลงเพลง
ใดๆ และเมื่อผู้แทนพระองค์นั่งเรียบร้อยแล้ว ดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นการเปิดงาน
เมื่อปิดงานดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี และเมื่อผู้แทนพระองค์กลับ ดุริยางค์ไม่ต้องบรรเลง
เพลงใดๆ

๑๐. ในกรณีที่จัดกองเกียรติยศตำรวจ หรือลูกเสือ คงปฏิบัติเช่นเดียวกับกองทหารเกียรติยศ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๒๑

(ลงชื่อ) พูนเพิ่ม ไกรฤกษ์

(นายพูนเพิ่ม ไกรฤกษ์)

เลขาธิการพระราชวัง

(สำเนา ทบ. รับที่ ๑๔๗๗๕ ลง ๒๕ ธ.ค. ๑๕)

ด่วนมาก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สป.

ที่ กท ๐๒๐๑/๓๓๖๗๑

วันที่ ๒๕ ธ.ค. ๑๕

เรื่อง การจัดกองทหารเกียรติยศและการบรรเลงเพลงเคารพสำหรับสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ
สยามมกุฎราชกุมาร

เสนอ สล., บก.ทหารสูงสุด ทบ., ทร. และ ทอ.

ส่ง สม., ธน., กง.กท., รอ., พท. และ อท.

ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาเฉลิมพระนามาภิไธยสมเด็จพระเจ้าลูกยา-
เธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ ให้ดำรงพระราชอิสริยยศ “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร”
ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๕ ธันวาคม ๑๕ แล้วนั้น

ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป จะต้องจัดกองทหารเกียรติยศ และการบรรเลงเพลงสรรเสริญ
พระบารมีใน โอกาสต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ เสด็จในงานพระราชพิธี งานรัฐพิธี งานพิธีของทหารหรือ
เสด็จประพาสต่างท้องถิ่น ถวายสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมารด้วย ตามข้อบังคับ
กท. ว่าด้วยการจัดกองทหารเกียรติยศ พ.ศ.๒๔๕๕ และข้อบังคับทหารว่าด้วยการเคารพ ซึ่งใช้ตาม
คำสั่ง กท. ลง ๑๒ มี.ค. ๑๕ ทุกประการ

จึงขอแสดงความเข้าใจมาเพื่อทราบ

(ลงชื่อ) พล.อ. ม. วรรณมาศ

ปล.กท.

กัฒสำเนาเสนอ นขต.ทบ.

เพื่อทราบและยึดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

พล.ต. อ. เกษไชย

จก.สบ.ทบ.

๒๕ ธ.ค. ๑๕

ที่ ๓/๑๐๒๘
๒๔๖๘

คำชี้แจงทหาร

ตัดเตือนเรื่องการแสดงความเคารพ

ด้วยปรากฏว่า การแสดงความเคารพต่อกันระหว่างทหาร หรือข้าราชการกลาโหมพลเรือน ยังมีข้อบกพร่องและไม่รัดกุม กล่าวคือ

๑. ผู้น้อยเมื่อเห็นผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสกว่าตนผ่านมาหรือตนจะผ่านไป ทำไม่ให้เห็นเสียบ้าง เห็นแล้วไม่ทำการเคารพบ้าง ทำการเคารพแต่ไม่เรียบร้อยถูกต้องแบบแผนบ้าง เช่น ยกมือคำนับเนือๆ มืองอ นิ้วห่าง ไม่อยู่ในท่าตรง บุหรืออยู่ในปาก นั่งไขว่ห้างมาในรถทำการเคารพโดยไม่ลดขาลง ขณะนั่งอยู่เมื่อผู้ใหญ่มาทำท่าลุกขึ้นเคารพ โดยขยับกันเพียงเล็กน้อยพร้อมกับก้มศีรษะและไม่เรียบร้อยอื่นๆ อีกหลายประการ

๒. สำหรับผู้ใหญ่ เมื่อผู้น้อยทำความเคารพ ไม่ได้รับคำนับบ้าง ทำไม่ให้เห็นเสียบ้าง รับคำนับอย่างเนือๆ เพลี้ยๆ ไม่เรียบร้อยบ้าง เวลานั้นไขว่ห้างอยู่รับคำนับผู้น้อยโดยไม่ลดขาลงบ้าง

ความไม่เรียบร้อยประการต่างๆ ตามที่กล่าวมาโดยสังเขปข้างต้นนั้น เป็นการไม่ควรเลย ที่ทหารและข้าราชการกลาโหมพลเรือน ตลอดทั้งเสมียนพนักงานคนงานจะพึงกระทำเช่นนั้น การแสดงความเคารพต่อกันนั้น เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในอันที่จะบำรุงความสามัคคีกลมเกลียวกัน ผู้ที่ทำการเคารพให้ก่อนหาใช่เป็นการเสื่อมเสียอย่างไรมิได้ ตรงข้ามกลับได้ความชมเชยเสียอีกกว่าวินัยดี เครื่องครัด นิสัยดี ส่วนผู้รับการเคารพนั้น ก็หาใช่จะคิดถึงไปว่าผู้ที่ทำการเคารพก่อนนั้นเป็นเพราะกลัวเกรงมิได้ ที่แท้จริงนั้นคือการเคารพต่อกันเป็นกิริยาที่แสดงความรักใคร่ นับถือต่อกัน เป็นพวกเดียวกันคณะเดียวกัน อันเป็นประเพณีนิยมมาแต่โบราณกาล ก็เมื่อทราบดังนี้แล้ว การแสดงความเคารพต่อกันจะทำอย่างไร จึงจะถูกต้องดีโน้มน้าวใจซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี ข้าพเจ้าเห็นว่าต้องแสดงการเคารพให้แก่กันอย่างเต็มใจที่สุด เรียบร้อยละมุนละม่อมที่สุด เครื่องครัด ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนที่ตั้งมาตรฐานแก่กาลนั้น นั้นแหละจึงจะเป็นการงดงามถูกต้องดีโน้มน้าวใจซึ่งกันและกัน ขอให้ทุกๆ คนถือว่าการทำการเคารพ และแสดงการวะต่อกันเป็นการสำคัญยิ่งในราชการกระทรวงนี้ อย่างหนึ่ง เป็นการเชิดชูเกียรติของหมู่คณะ ต้องระวังเอาใจใส่อยู่เนืองนิตย์ ต้องฝึกตนให้เป็นผู้ตาไวหูไว ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามแบบแผนโดยเคร่งครัด หากผู้ใด

บกพร่องในเรื่องนี้ ผู้นี้ควรจะน้อยใจเสียใจในการเสื่อมทรามของตนให้มาก ซึ่งตนเองเป็นเหตุทำให้เสียชื่อเสียงในหมู่คณะ

ทั้งนี้ ขอให้ผู้บังคับบัญชาชี้แจงให้ข้าราชการในสังกัดซึ่มทราบและปฏิบัติตามคำชี้แจงจงทั่วกัน กิจการดังกล่าวแล้วจะเป็นผลดีงามก็ด้วยผู้บังคับบัญชาต่างช่วยกันเอาใจใส่ตรวจตราให้วินัยเคร่งครัดอยู่เสมอ

(ลงชื่อ) พ.อ. หลวงพิบูลสงคราม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกลาโหม

๒๔ เม.ย. ๒๕

ที่ ๒/๒๔๕๑
๒๔๕๖

คำชี้แจงทหาร

เรื่อง การรับการเคารพ

เท่าที่ปรากฏอยู่เวลานี้ เมื่อผู้น้อยทำการเคารพให้กับผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชามักไม่ใคร่เอาใจใส่ มีข้อบกพร่องที่จะชี้ให้เห็นเป็นตัวอย่างได้ดังนี้

๑. รับค่านับโดยเสียไม่ได้
๒. บางที่ไม่รับการเคารพเสียเลย
๓. ยกมือขึ้นรับบางที่ไม่ถึงขอบกะบังหมวก บางทีลดลงเร็วเกินไปทำนองเสียไม่ได้
๔. เมื่อไม่สวมหมวกก็มักจะก้มศีรษะรับนิดหน่อย หรือมิรับเสียเลย
๕. แสดงกิริยาไม่เอาใจใส่ต่อผู้น้อยที่ทำการเคารพ

สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่ไม่ควรให้มีขึ้นได้ การเคารพซึ่งกันและกัน โดยธรรมดา ผู้น้อยย่อมทำการเคารพต่อผู้ใหญ่ก่อน เป็นเรื่องแสดงในทางวินัยและจิตใจ โดยเคารพรักใคร่นับถือยำเกรง เมื่อผู้ใหญ่เกิดปฏิบัติดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้น้อยก็ย่อมจะเสื่อมถอยในทางวินัย และจิตใจจะเกิดความรักนับถือให้ดูคดเคี้ยวซึ่งถึงหัวใจนั้นเป็นการยาก ขอได้พิจารณาทางใจบ้างว่า ถ้าเราทำการเคารพผู้ใด และผู้นั้นไม่เอาใจใส่ดังกล่าวแล้ว จิตใจเราจะเป็นอย่างไรบ้าง ยิ่งเป็นผู้บังคับบัญชาคนด้วยแล้ว เป็นของสำคัญยิ่งที่จะต้องปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างอันงดงาม อยู่ในระเบียบวินัยอย่างดียิ่ง และในขณะเดียวกันให้ผู้บังคับบัญชานับถือยำเกรง ซึ่งจริงใจ อย่าได้ปฏิบัติในลักษณะที่จะทำให้ผู้น้อยเข้าใจ หรือเสื่อมความนิยม

ฉะนั้น จึงขอชี้แจงมาเพื่อปฏิบัติโดยเคร่งครัด ผู้น้อยต้องทำการเคารพผู้ใหญ่ด้วยดีตาม
วินัย ผู้ใหญ่ก็ต้องรับด้วยดีด้วยน้ำใจอันรักใคร่ทั้ง ๒ ฝ่าย ถ้าผู้ใดปฏิบัติให้เกิดข้อบกพร่องขอให้ผู้บังคับ-
บัญชาตามลำดับชั้น อย่าได้ละเลยยกข้อบกพร่องมาพิจารณาลงโทษทันที เพื่อเป็นตัวอย่างต่อไป

(ลงชื่อ) พล.ต. พ. เกรียงศักดิ์พิชิต

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกระทรวงกลาโหม

๒๕ ม.ค. ๘๖

หมายเหตุ

สำเนาคำสั่งฉบับนี้เปลี่ยนอักษรและตัวสะกดมาใช้ตามปัจจุบัน

คำชี้แจงของ ผ.บ.ก. ทหารบก
เรื่อง ไม่รักษาระเบียบการเคารพ

เนื่องด้วยบัดนี้ปรากฏว่า บรรดาทหารเป็นส่วนมากละเลยเลื่อยซาไม่รักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้บังคับบัญชา และผู้ใหญ่ผู้น้อยให้เคร่งครัด นับว่าเป็นการเสื่อมเสียวินัยทหารเป็นอย่างยิ่ง กับอีกประการหนึ่ง วินัยในการกระทำการเคารพต่อผู้บังคับบัญชาและผู้ใหญ่ผู้นั้นมักจะกระทำกันไปตามเรื่อง ตามบุญตามกรรม มิได้ตั้งใจแสดงการเคารพให้ถูกต้องเคร่งครัดแข็งแรงเป็นสง่าผ่าเผยกับเกียรติของทหาร

ฉะนั้น ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ให้ผู้บังคับบัญชาทุกชั้นพยายามกวดขันให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชารักษาวินัยในการเคารพต่อผู้บังคับบัญชาและผู้ใหญ่ให้เคร่งครัดและแสดงการเคารพให้ถูกต้องแข็งแรงสมกับเกียรติของทหารอยู่เสมอ ถ้าผู้ใดละเลย บกพร่อง ต้องนับว่ามีความผิด ตาม “พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๖ มาตรา ๕ หมายเลข ๒” ซึ่งผู้บังคับบัญชาจักต้องตักเตือนสั่งสอน หรือลงทัณฑ์ จึงจะทำให้วินัยในการเคารพแน่นแฟ้น เคร่งครัดดีได้จริงอยู่เสมอ

ที่ว่าการกองทัพบก

ในศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๑๘ ธ.ค. ๓๓

(ลงนาม) พ.อ. พระยาพหลพลพยุหเสนา

ผ.บ.ก. ทหาร

ที่ ๔/๔๑๖๓
๒๔๕๑

คำสั่งเจ้ากระทรวง

**เรื่อง ให้กองรักษาการณ์ปฏิบัติการแสดงการเคารพ
และการเปลี่ยนยามให้ถูกต้อง**

ด้วยปรากฏว่า กองรักษาการณ์ของหน่วยทหารต่างๆ แสดงการเคารพต่อผู้บังคับบัญชา ยังไม่ถูกต้องและสม่ำเสมอเป็นระเบียบอันเดียวกัน กล่าวคือ กองรักษาการณ์ของบางหน่วยแสดงการเคารพต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งมียศชั้นนายพล ด้วยการเรียกแถว และให้แถวเดี่ยวบรรเลงเพลงเคารพด้วย ๑ จบ กองรักษาการณ์ของบางหน่วย แสดงการเคารพด้วยการเรียกแถวแต่อย่างเดียว นอกจากนี้การปฏิบัติการเปลี่ยนยามในกองรักษาการณ์ต่างๆ ก็ปฏิบัติไม่เหมือนกัน การปฏิบัติต่างๆ อันล้าหลังของกองรักษาการณ์เหล่านี้ ย่อมแสดงความบกพร่องอันปราศจากระเบียบ ซึ่งไม่บังควรให้เกิดมีขึ้นในหน่วยทหารเพราะความจริงนั้นเรื่องเหล่านี้ มีระเบียบปฏิบัติแจ้งชัดอยู่แล้วในข้อบังคับทหาร ฉะนั้น ขอให้ผู้บังคับบัญชาทุกชั้นกวดขันการปฏิบัติการแสดงการเคารพ และการเปลี่ยนยามของกองรักษาการณ์ให้ถูกต้องตามข้อบังคับทหารดังจะกล่าวต่อไปนี้

การแสดงการเคารพ

กองรักษาการณ์ จะต้องเรียกแถวแสดงการเคารพต่อผู้บังคับบัญชา ตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันขึ้นไป ตามซึ่งระบุไว้ในข้อบังคับทหาร ว่าด้วยการเคารพ มาตรา ๕ ข้อ ๒ แต่ไม่ต้องให้แถวเดี่ยวบรรเลงเพลงเคารพไม่ว่าผู้บังคับบัญชานั้นจะมียศชั้นใด ตามคำสั่งเจ้าทหารที่ ๔/๕๓๘๕
เรื่อง ข้อบังคับการเคารพ เว้นแต่ในพิธีเกียรติยศ ตามคำสั่งเจ้าทหารที่ ๖/๓๔๖๘ ๒๔๓๕
เรื่อง ข้อบังคับการเคารพ ๒๔๓๕

การเปลี่ยนนยาม

การเปลี่ยนนยามให้ปฏิบัติตามข้อบังคับทหารว่าด้วยกองรักษาการณ์ ที่ ๖/๓๑๖๓๐
๒๔๘๔

ตอนที่ ๒ มาตรา ๘ ข้อ ๓

ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติโดยไม่มีเงื่อนไขอื่นใดเป็นพิเศษ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

ศบ.ทบ.

กองทัพบก

๓ เม.ย. ๕๑

ที่ ๕/๖๖๔๓
๒๔๕๑

คำชี้แจงกองทัพก
เรื่อง กำจัดการเคารพธงชาติ

ตามที่ทางราชการได้มีคำชี้แจงทหารที่ ๔/๔๔๑๕ ลง ๘ ก.ค.๖๘ เรื่อง การเคารพธงชาติ
๒๔๖๘

ไปแล้วนั้น บัดนี้ปรากฏว่า การเคารพธงชาติของข้าราชการทหารได้ปฏิบัติกันไปอย่างเฉื่อยชาไม่พร้อม-
เพียงกัน กล่าวคือในขณะที่เจ้าหน้าที่ชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาตามสถานที่ราชการต่างๆไป ในระหว่างที่
เพลงชาติบรรเลงทางวิทยุกระจายเสียง เมื่อเวลา๐๘๐๐นั้น ทหารและข้าราชการพลเรือนสังกัดกองทัพก
บางคนได้พากันละเลยต่อการแสดงเคารพธงชาติ ไม่ใส่ใจต่อการเคารพธงชาติเท่าใดนัก และแม้จะมี
การกระทำกันบ้างก็เป็นไปในลักษณะไม่พร้อมเพียงกันทุกคน ดังเช่นประชาชนกระทำอยู่ทั่วไป

ฉะนั้น เพื่อเป็นระเบียบอันดีงาม สมกับเป็นทหารของชาติ จึงเห็นเป็นการสมควรที่ผู้บังคับ-
บัญชาทหารทุกชั้นจะได้อบรมชี้แจงตักเตือนให้ผู้ได้บังคับบัญชาทราบซึ่งถึงผลแห่งการเคารพธงชาติโดย
ทั่วหน้ากันว่า ในขณะที่ได้ยินเพลงชาติบรรเลงทางวิทยุกระจายเสียงหรือเสียงแตรเดี่ยว หรือเครื่อง
บรรเลงอย่างอื่น ซึ่งเป็นที่เข้าใจได้ว่าเป็นการเชิญธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาตามเวลาที่ทางราชการกำหนด
ทหารและข้าราชการพลเรือนสังกัดกองทัพก สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องแสดงการเคารพธงชาติอย่าง
เคร่งครัด ไม่ว่าจะแลเห็นธงชาติเชิญขึ้นเฉพาะหน้าหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อเป็นตัวอย่างอันดีแก่
ประชาชนพลเมืองเป็นส่วนรวม ที่ได้พบเห็นเจตนาอันดีในการระลึกถึงบุญคุณของชาติ ที่ให้ความเป็นเอก
ราชแก่มวลชนชาวไทยมาแต่โบราณกาล ซึ่งจะเป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งที่จะโน้มน้าวจิตใจของประชาชน
พลเมืองให้เกิดความรักประเทศชาติอย่างแรงกล้าและทั้งยังก่อให้เกิดความดีขึ้นกับตัวเอง ในการที่จะชี้ให้
เป็นเด่นชัดว่า ทหารและข้าราชการพลเรือน สังกัดกองทัพกอยู่ในวินัยอันดีงามมีศรีสง่าที่นำเคารพ

และนับถือของประชาชนพลเมืองทั่วไปอันเป็นแนวทางสำคัญที่จะเชิดชูเกียรติศักดิ์ของกองทัพบก
ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

(ลงชื่อ) พล.ท. ผ. ชูณหะวัณ

ผบ.ทบ.

กองทัพบก

๓ มิ.ย.๕๑

คำชี้แจงกองทัพบก

เรื่อง ให้กำชับทหารแสดงการเคารพโดยเคร่งครัด ให้รักษาความสะอาดของร่างกายและแต่งกายให้เรียบร้อย

ด้วยจำเดิมตั้งแต่ข้าพเจ้าได้มารับหน้าที่ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก ภายหลังได้เลื่อนเป็นรองผู้บัญชาการทหารบก ก็ได้รู้สึกได้ว่า ข้าพเจ้าได้มาดำรงตำแหน่งสำคัญมากในกองทัพบก ได้คิดเห็นเป็นเกียรติอันสูงมากที่ได้มาดำรงตำแหน่งสำคัญถึงอย่างนี้ ได้สนใจอยู่เสมอเป็นลำดับมาว่า ข้าพเจ้าได้มาดำรงตำแหน่งในท่ามกลางทหารบกของชาติ ผู้ได้ทำดีให้แก่ประเทศชาติมาแล้วเป็นอย่างดีอันเป็นการทหารบกของชาติได้รักษาความเป็นประเทศชาติมาได้ด้วยการเสียสละอันสูงมาก ดังที่ข้าพเจ้าได้เคยพุดมาแล้วในที่หลายแห่งและก็ทราบกัน โดยทั่วไปแล้ว

พฤติกรรมที่เป็นมาแล้วทำให้ข้าพเจ้าบังเกิดความรักทหารทุกคน ผู้ได้ทำประโยชน์อันยิ่งใหญ่ให้แก่ประเทศชาติ บางครั้งข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกนึกไปว่า อันความดีที่กองทัพบกได้ปฏิบัติต่อประเทศชาติมาแล้ว เกือบจะว่าอยู่เหนือความดีที่ข้าพเจ้าเองได้บำเพ็ญมาเสียอีก เมื่อได้เข้ามาในฐานะแห่งรองผู้บังคับบัญชาชั้นสูงสุดอย่างที่เป็นอยู่บัดนี้ ก็ต้องเข้าใจ และคิดออกได้อย่างชัดเจนว่า ข้าพเจ้ามีตำแหน่งอยู่ในท่ามกลางแห่งความดี ไม่ใช่มามีตำแหน่งอยู่ในท่ามกลางแห่งความไม่ดีหามิได้ ข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้าไม่เคยภาคภูมิใจที่ได้รับเกียรติครั้งใดจะเสมอเหมือนอย่างที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้อีก ข้าพเจ้าจึงรักทหารบกของชาติเป็นอย่างเสมอเหมือนกับชีวิตของข้าพเจ้าทีเดียว

เป็นธรรมดาของความรัก ซึ่งเป็นนามธรรมอย่างหนึ่งที่พระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ว่าเป็นสิ่งไม่สู้ดี เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดกังวล เป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจของผู้เกิดความรักนั้นเกิดความคิดวิปริตผิดปกติไปบ้างไม่มากก็น้อย เฉพาะอย่างยิ่งความรักที่เกิดจากผู้หวังดี และหวังให้ผู้ที่เรารักเป็นคนดีขึ้นกว่าเก่า อีกทั้งไม่ยอมให้ผู้หนึ่งผู้ใดทำไม่ดีเลย ก็จะต้องมีขึ้น จะต้องเกิดขึ้นในจิตใจเสมอเป็นธรรมดา และถ้าผู้ตั้งใจรักได้เกิดความรักขึ้นเป็นอย่างรุนแรงมากด้วยแล้ว ปฏิบัติการที่อยากให้ผู้ที่ถูกทำดีมีความดีก็ย่อมจะมีอาการรุนแรงมากขึ้นตามส่วนด้วยเหมือนกัน และก็เข้าไปในบทบาทที่ว่า “รักมากยิ่งขึ้น”

ที่ข้าพเจ้ายุ่งใจมากเวลานี้ก็ในเรื่องระเบียบวินัยของทหารบก ที่ได้เห็นเกิดความทรุดโทรมลงไปกว่าแต่ครั้งกาลก่อนเป็นอันมาก ข้าพเจ้ายืนยันได้อย่างแน่วใจว่า ผู้ที่แต่งเครื่องแบบทหารไม่ค่อยได้เอาใจใส่ในเรื่อง การทำความเคารพ ให้ดีเท่าที่ควรดี โดยมากมักเมินเฉย และทำไม่รู้ไม่ชี้ไม่เหลียวแล และไม่สนใจที่อยากจะทำการเคารพต่อผู้ที่มียศสูงกว่า ในเรื่องการทำความเคารพนี้ กล่าวได้ว่า ทหารบกของเรามีอาการอ่อนไปมากทีเดียว การเคารพเป็นเครื่องแสดงจิตใจ และสมรรถภาพของกองทัพ ที่จะเข้มแข็งหรืออ่อนแออยู่เคียงกันไปเสมอ กองทัพบกเคยทำดี ทำหน้าที่อย่างแข็งแกร่งมากมาแล้ว ก็ไม่เข้าใจว่ามีเหตุอันใด ได้ชักจูงให้ทหารบกแสดงการเคารพอ่อนแอมาก ไปถึงอย่างนั้นหากจะเป็นการตรงกันข้ามอยู่มากทีเดียว ถ้าผู้บังคับบัญชาทหารทั้งหลายได้ทำการสอดส่อง ทำการอบรมสั่งสอน ทำการปลูกฝังจิตใจของทหารบกให้เข้าใจ และดำเนินการในเรื่องนี้ให้ดียิ่งกว่าเก่าได้อีกบ้างแล้ว เข้าใจว่าความดีที่เคยได้ปฏิบัติมาสำหรับประเทศชาติ จะเหมาะสมที่แสดงออกมาให้คนทั่วไปเห็นพฤติกรรมแห่งระเบียบการเคารพต่อผู้มียศสูงดังว่านี้และจะเกิดสิริมงคลยิ่งขึ้นกว่าเก่ามาก

นอกจากระเบียบการเคารพที่ควรมืออย่างเคร่งครัดต่อผู้ที่มียศสูงอย่างที่ว่ามาแล้ว ยังเป็นที่ปรากฏโดยทั่วไปว่า ระเบียบการเคารพที่ควรแสดงต่อผู้มียศสูงแห่งทหารเรือและทหารอากาศ ก็มีอาการบกพร่องและเสื่อมทรามมากด้วยเหมือนกัน นายทหารเรือ นายทหารอากาศเคยเล่าให้ฟังเสมอว่า ทหารบกไม่รู้จัก ทหารบกไม่ทำการเคารพ ทหารบกทำตัวไม่เห็นมากกว่าที่อยากเห็นและอยากทำความเคารพ ทำให้ทหารต่างกองทัพเกิดความหม่นหมองทางจิตใจที่ทหารบกได้ละเลยเพิกเฉยถึงอย่างนั้น ทำให้ความสามัคคีระหว่างทหารผู้เป็นกำลังอันยิ่งใหญ่ของชาติบกพร่องไป ทำให้กำลังของทหารทั้งสามกองทัพมีลักษณะอ่อนลง แล้วก็ยังทำให้นายทหารนาวิกโยธินผู้มาประจำอยู่ในหน้าที่แห่งประเทศไทยเกิดความสนใจในพฤติกรรมไม่งดงามในเรื่องเช่นนี้ด้วย นายทหารบกทุกคนรู้ดีว่า กำลัง และอำนาจของประเทศชาตินั้นจะทวีมากขึ้นได้ด้วยความสามัคคีในระหว่างกองทัพทั้งสามเป็นสำคัญ ถ้าเราไม่มีเจตนารมณ์ที่จะสนใจในเรื่องนี้ เท่าที่แบบแผนอันทางราชการกำหนดไว้อย่างพอเพียงแล้ว พวกเราคณะนายทหารบกจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ไม่เห็นแก่ความเป็นมหาอำนาจอันยิ่งใหญ่ของกองทัพ เพราะถ้ากองทัพทั้งสามมีความบกพร่องไม่สมัครสมานที่จะให้เกิดความสามัคคีอย่างแน่นแฟ้นจริงจังแล้ว ความสามัคคีก็ย่อมจะมีขึ้นได้ยาก คนทั้งหลายตลอดจนถึงชาวต่างประเทศก็จะมองเห็นความอ่อนแอของพวกเราเป็นอย่างไม่รู้จักจบ ซึ่งนับว่าเป็นช่องทางที่ไม่ดีไม่ชอบ

อีกประการหนึ่ง บรรดาทหารบกผู้แต่งกายเครื่องแบบนั้นสมควรได้รักษาความสะอาดให้ดีที่สุด ด้วยเท่าที่ข้าพเจ้าเกิดความกังวลอยู่ในจิตใจเวลานี้ นอกจากเสื้อผ้าไม่ค่อยสะอาดไม่ค่อยเหมาะสมกับคนดีของชาติเป็นผู้แต่งแล้ว ยังมักจะ **ปล่อยผมไว้ยาวไม่ตัดให้สั้น** พอให้เหมาะสมกับการใส่หมวกทหาร การไว้ผมยาวเป็นผมโป่งเช่นนั้นไม่สวยเลย ไม่เชื่อลองส่องกระจกดูเถิด นายทหารควรได้สอดส่องทหารในได้บังคับบัญชาบ้าง อย่ายอมให้ผู้ที่ไว้ผมยาว ออกไปนอกโรงทหารได้เลย จะเป็นที่ดีมาก จะไม่ได้มีผู้มองเห็นสิ่งไม่ดี ไม่สมควรปะปนอยู่กับตัวทหาร ผู้ทำดีให้แก่ประเทศชาติมามากยิ่งแล้ว

ข้อกังวลยุ่งยากทางใจของข้าพเจ้ามีอย่างที่ว่ามานี้ ถ้านายทหารบกผู้มีจิตใจรักทหารบกอย่างข้าพเจ้ารักอยู่แล้ว ได้พากันสนใจเรื่องอันเล็กน้อยและไม่สู้ยากลำบากแก่การปฏิบัติมากนัก หากแต่ได้ประโยชน์สะท้อนกลับเป็นอย่างอุกฤษฏ์ดังกล่าวมา ก็จะเป็นที่ชื่นชมยินดีแก่ข้าพเจ้า และคนทั่วไปเป็นอย่างหาอะไรมากกว่ามิได้ทีเดียว

รับคำสั่ง ผบ.ทบ..

(ลงชื่อ) พล.ท. ก. กาจสงคราม

รอง ผบ.ทบ.

วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๙๒

คำสั่งกองทัพบก

(คำสั่งชี้แจง)

ที่ ๘๖/๑๐๔๐๓

เรื่อง การเป่าเพลงค่านับของกองรักษาการณ์

ด้วยปรากฏว่ากองรักษาการณ์ภายนอกที่ศาลาว่าการกลาโหมและกองรักษาการณ์ภายในตามหน่วยทหารบางแห่ง ยังแสดงความเคารพปลัดถิ่น ไม่ถูกต้องตามข้อบังคับและคำสั่งชี้แจง เช่น บางแห่งและบางกาลเรียกแถวแสดงความเคารพ และแต่เรียกเป่าเพลงค่านับ ผบ.ทบ. หรือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ๑ จบ บางแห่งก็เพียงเรียกแถวแสดงความเคารพ แต่เรียก ไม่ได้เป่าเพลงค่านับดังนี้ เป็นต้น

จึงขอชี้แจงย้ำความเข้าใจและให้ถือเป็นหลักปฏิบัติสำหรับกองรักษาการณ์ทั่วไป (ยกเว้นกองรักษาการณ์ในพระราชฐาน) ดังต่อไปนี้

๑. กองรักษาการณ์ จะต้องเรียกแถวทำวันทยาวิรูธแสดงความเคารพแก่ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้น ผบ.พัน. ของตนขึ้นไป โดยปกติแต่เรียกไม่ต้องเป่าเพลงค่านับ

๒. การเป่าเพลงค่านับของกองรักษาการณ์นั้นให้เป่าเฉพาะในพิธีเกียรติยศซึ่งจะต้องมีหมายกำหนดการ หรือมีคำสั่งเฉพาะคราวเท่านั้น ถ้าไม่เกี่ยวกับพิธีเกียรติยศ เช่น ผู้บังคับบัญชาไปตรวจเยี่ยมหน่วยทหาร หรือผู้บังคับบัญชามาทำงานตามปกติ หรือมาประชุมที่ศาลาว่าการกลาโหม เป็นต้น กองรักษาการณ์ไม่ต้องเป่าเพลงค่านับเลย

๓. การเป่าเพลงค่านับของกองรักษาการณ์ ซึ่งจะต้องเป่าตามหมายเลข ๒. นั้น ให้เป่าเพลงค่านับแก่ผู้บังคับบัญชา ตั้งแต่ชั้น ผบ.พล. ขึ้นไป และเมื่อได้เป่าเพลงค่านับแก่ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง

แล้ว ก็ไม่ต้องเป่าเพลงคำนับแก่ผู้บังคับบัญชาชั้นต่ำกว่า ซึ่งมาในงานพิธีอันเดียวกันนี้อีก
ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด อย่าให้มีการผิดพลาดได้

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗

(ลงชื่อ) จอมพล ผ. ชุณหะวัณ

ศบ.ทบ.

คำสั่งกองทัพบก

(คำชี้แจง)

ที่ ๓๕๖/๒๕๖๒๘

เรื่อง การแสดงความเคารพระหว่างทหารชายกับทหารหญิง

เนื่องจากปรากฏว่า การแสดงความเคารพ ระหว่างทหารชายกับทหารหญิง ยังย่อมนความเคร่งครัดไม่เหมือนกับระหว่างทหารชายด้วยกัน การที่เป็นเช่นนี้คงเนื่องมาจากรู้สึกกระดากอาย หรือตะขิดตะขวงใจที่จะแสดงความเคารพซึ่งกันและกันเพราะเป็นของใหม่ โดยเฉพาะทหารชายมักไม่แสดงความเคารพทหารหญิง ทั้งๆ ที่ทหารหญิงที่พบนั้มียศสูงกว่าตนและอีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะทหารหญิงบางคนแต่งเครื่องแบบทหารหญิงไม่ถูกต้องตามกฎฯ เช่น ไม่สวมหมวกเมื่ออยู่นอกอาคารหรือไม่รับความเคารพโดยเข้าใจว่าทหารชายผู้นั้น ไม่ได้แสดงความเคารพแก่ตน

การที่ทหารต่อทหารไม่แสดงความเคารพกัน จะเนื่องมาจากเหตุใดก็ตาม ย่อมบังเกิดผลเสียหายในทางวินัยทหารประการหนึ่ง จำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจให้ถูกต้องทาง เพื่อร่วมมือกันแก้ไข ดังนี้

๑. การแสดงความเคารพเป็นการแสดงความนับถือซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความสามัคคีทางจิตใจ เป็นสิ่งเชิดชูเกียรติของหมู่คณะ ผู้แต่งเครื่องแบบฝึกให้หูไวตาไว เพื่อให้มีลักษณะทหาร อย่างสมบูรณ์

๒. ทหารย่อมถือว่าการแสดงความเคารพ มิได้แสดงว่าผู้แสดงความเคารพเสียเกียรติยศตรงกันข้ามการแสดงความเคารพของทหารแสดงว่าทั้งผู้แสดงความเคารพและผู้รับความเคารพต่อก็เป็นผู้มีเกียรติและเป็นพวกเดียวกันหรือเป็นมิตรกัน การเคารพโดยวิธีวันทยหัตถ์นั้น วิวัฒนาการมาจากประเพณีโบราณ ซึ่งแสดงความเป็นมิตรกันด้วยการยกมือขึ้น ให้เห็นว่าไม่มีอาวุธ และเป็นกิริยาของเสรีชนที่แสดงออกเวลาผ่าน หรือพบกัน ส่วนผู้ที่เป็นทาส ย่อมไม่มีสิทธิที่จะแสดงกิริยาอาการเช่นนั้นได้ เมื่อพบกัน หรือผ่านมูลนายของตนก็ต้องก้มหน้าเป็นการเคารพ โดยไม่มีสิทธิที่จะแสดงความเคารพอย่างเสรีชนเลย

๓. การเคารพมีประโยชน์และเป็นเกียรติยศดังกล่าวแล้ว ทางราชการทหารเห็นความสำคัญ จึงตราเป็นข้อบังคับซึ่งทหารทุกคนต้องปฏิบัติ ถ้าทหารไม่ปฏิบัติตามนอกจากขาดประโยชน์ และแสดงความเสื่อมเสียเกียรติแล้ว ยังเป็นการฝ่าฝืนละเลยไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับอันเป็นการผิดวินัยทหาร ย่อมเป็น

จุดเด่นชวนให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนและชาวต่างประเทศผู้ได้พบเห็น ทหารส่วนรวมก็จะไม่ได้รับความนิยม และจะเป็นที่ดูหมิ่นด้วย

๔. จริงอยู่ทหารหญิงยังเป็นของใหม่สำหรับกองทัพไทย ผู้ที่จะทำความเคารพตามข้อบังคับ จึงรู้สึกกระดากหรือตะขิดตะขวงอยู่บ้าง แต่พึงทราบว่า ทหารหญิงที่มียศสูงนั้นก็เป็นผู้มีคุณวุฒิสูง เช่น ส่วนใหญ่ก็เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยได้รับปริญญาชั้นบัณฑิตมาแล้ว มีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบในราชการไม่หย่อนกว่านายทหารชาย บางคนก็เป็นอาจารย์ใน โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และโรงเรียนทหารอื่นๆ ของกองทัพไทยมีลูกศิษย์สำเร็จการศึกษาเป็นนายทหารไปแล้วเป็นจำนวนมาก ผู้ที่มีเกียรติยศอย่างนี้ จะไม่สมควรแก่การที่จะรับความนับถือและยกย่องด้วยการแสดงความเคารพเทียวหรือการยอมให้ความรู้สึกกระดากอายมาตัดรอนวินัยทหารลงจนเป็นที่ดูแคลนของประชาชนและชาวต่างประเทศจึงเป็นสิ่งที่สมควรอย่างยิ่ง

เพื่อป้องกันและแก้ไขความรู้สึกและการปฏิบัติของทหารชั้นผู้น้อย มิให้เป็นดังที่แล้วมา ขอให้ผู้บังคับบัญชาหมั่นอบรมชี้แจงให้เห็นคุณค่าของการแสดงความเคารพตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น และคอยตักเตือนการแต่งเครื่องแบบของทหารหญิงให้ถูกต้องตามกฎๆ โดยเคร่งครัด พร้อมกับกวาดขันวินัยการเคารพของทหารทั้งชายและหญิง ทั้งชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวนให้ดียิ่งขึ้น กับสอนเรื่องเครื่องแบบ เครื่องหมายและการแต่งกายของทหารหญิงให้ทหารเข้าใจเป็นอย่างดีโดยทั่วกัน

สั่ง ณ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๔๕๘

(ลงชื่อ) พล.อ. ส. ชนะรัชต์

ผบ.ทบ.

